

Ljubljana na poti v krožno gospodarstvo

Povzeto po strateškem dokumentu »Krožni potenciali Ljubljane 2021-2027, s pogledom Ljubljana, krožno mesto 2045«, sprejetem leta 2022.



Krožna vizija Ljubljane

V Ljubljani bomo spremljali vplive svojih aktivnosti na okolje, podpirali transparentno delovanje in interdisciplinarno sodelovanje ter krepili dejavnike zdravega okolja. Spodbujali bomo javno-zasebna partnerstva in sodelovanje različnih akterjev v smeri doseganja dolgoročnih trajnostnih ciljev. Pri izvajanju procesov se bomo opirali na digitalizacijo in krepili vlogo pionirja na področju inovacij in uvajanja novih, krožnih poslovnih modelov ter omogočali pogoje za razvoj novih kompetenc in z njimi povezanih delovnih mest. Prebivalci in obiskovalci Ljubljane se bodo ob zavedanju omejenosti naravnih virov vsakodnevno odločali za trajnostne, krožne rešitve — od modelov souporabe in ponovne uporabe do uporabe recikliranih materialov, nakupov brez embalaže in podobnega. V Ljubljani bomo uspešno krepili in razvijali potencialne lokalnega okolja. Tesno in učinkovito sodelovanje deležnikov bo omogočalo razvoj družbe brez odpadkov. Ljubljana bo svetovno prepoznana kot zgleden primer ohranjenosti življenjskega prostora — za dobrobit ljudi, živali in rastlin. Izoblikovali bomo ekosistem, v katerem bosta ustvarjalnost in inovativnost gonilni sili povezovanja in soustvarjanja deležnikov v smeri sistemskih rešitev, ki bodo sočasno naslavljalje ekonomske, družbene in okoljske izzive.

Ljubljana je s svojo obvladljivo velikostjo, zelenimi površinami, pitno vodo in drugimi elementi kakovostnega bivanja prestolnica, v kateri je življenje tudi v spremenjenih in novih izzivov polnih razmerah kakovostno. V mestu se zavedamo pomena ohranjanja ključnih vrednot in prav upoštevanje načel krožnega gospodarstva nam omogoča, da jih varujemo in krepimo. Razumemo tudi, da lahko krožno gospodarstvo zaživi le, če smo vanj s svojimi dnevnimi izbirami in odločitvami vpeti vsi — prebivalci, gospodarstvo, nevladni sektor, izobraževalne in raziskovalne inštitucije ter vladne strukture. S sodelovanjem in povezovanjem preprečujemo nastajanje odpadkov in zmanjšujemo negativne vplive na okolje ter usmerjamo pozornost v podaljševanje življenjske dobe izdelkov in materialov. **Spodbujamo krožni življenjski slog, pri čemer imata mesto kot ekosistem ter Mestna občina Ljubljana (v nadaljevanju MOL) kot gonilna sila teh procesov izjemno pomembno vlogo.**

Ko prepoznamo, da lahko prehod iz linearnega v krožni način gospodarjenja uresničimo, če so **načela krožnega gospodarstva vpeta v vsakdan meščank in meščanov, obiskovalcev in vseh tistih, ki v mestu delajo, živijo, ustvarjajo, investirajo**, za njihovo uresničevanje prevzamemo individualno odgovornost in jih dnevno udejanjamo.

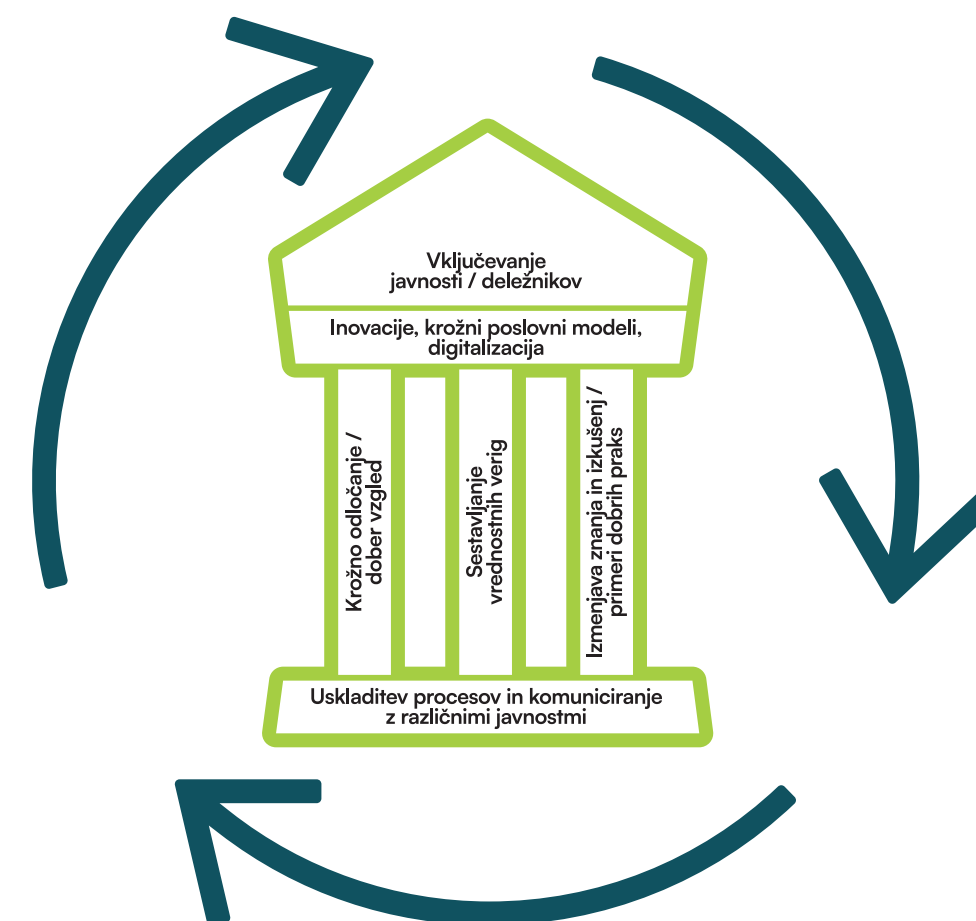
Krožna Ljubljana = ekosistem za kakovostno bivanje



Krožno Ljubljano lahko shematsko ponazorimo kot »Mestno hišo«, ki temelji na sistemskem pristopu h krožni preobrazbi in usklajevanju procesov ter komuniciranju z različnimi javnostmi. Na tej osnovi so postavljeni trije stebri:

- krožno odločanje, ki ga določa **dober vzgled**;
- sestavljanje novih, **krožnih verig vrednosti**;
- izmenjava **znanja in izkušenj** ter prenos dobrih praks.

Vse tri stebre **horizontalno povezuje** preplet inovacij, novih krožnih poslovnih modelov in digitalizacije, **streha** vsega pa je vključevanje javnosti in deležnikov. Med vsemi naštetimi elementi sta ves čas prisotna izmenjava in preplet, saj so medsebojno soodvisni in lahko le s pomočjo povezovanja vzdržujejo stabilnost.



Ob upoštevanju analize stanja in trendov, možnosti vpliva in sodelovanja MOL z različnimi skupinami deležnikov smo mapirali in skupaj z deležniki verificirali in argumentirali smiselnost osredotočenja na naslednja **štiri prednostna področja**, ki se med seboj povezujejo in dopolnjujejo:

- **plastika** (za enkratno uporabo) — krožne rešitve za zmanjševanje uporabe plastične embalaže (za enkratno uporabo) in plastičnih izdelkov;
- **zavržena hrana** — preprečevanje nastajanja zavržene hrane in uporaba odpadne hrane kot dragocene vira;
- **tekstil** — zmanjševanje količin odpadnega tekstila in spodbujanje ponovne uporabe oblačil in
- **elektronska in električna oprema** — povečevanje souporabe in ponovne uporabe električne in elektronske opreme.

Plastika (za enkratno uporabo) in plastični izdelki

STRATEŠKI CILJ: Zmanjševanje uporabe plastične embalaže (za enkratno uporabo) in plastičnih izdelkov

Strateški cilj je mogoče doseči le, če smo vanj s svojimi dnevnimi izbirami in odločitvami vpeti vsi — prebivalci, gospodarstvo, nevladni sektor, izobraževalne in raziskovalne inštitucije ter vladne strukture.

OPERATIVNI CILJI MOL:

- Leta 2027 se bo v MOL količina embalaže za enkratno uporabo iz gospodinjstev in storitvenih dejavnosti zmanjšala za najmanj 15 % glede na leto 2019.
- Leta 2027 bodo vse javne ustanove MOL vključene v lokalni komunalni snovni krog predelave tetrapakov.
- Do leta 2027 se bo delež ločeno zbrane embalaže na športnih prireditvah (notranjih in zunanjih) z več kot 500 obiskovalci povečal za najmanj 50 % glede na leto 2019.

Zavržena hrana

STRATEŠKI CILJ: Brez zavržene hrane

Strateški cilj je mogoče doseči le, če smo vanj s svojimi dnevnimi izbirami in odločitvami vpeti vsi — prebivalci, gospodarstvo, nevladni sektor, izobraževalne in raziskovalne inštitucije ter vladne strukture.

OPERATIVNA CILJA MOL:

- Leta 2027 bodo gospodinjstva v MOL v zabojnik za mešane komunalne odpadke odvrгла najmanj 80 % manj bioloških odpadkov glede na leto 2019.
- Leta 2027 se bo v javnih vrtcih in osnovnih šolah v MOL količina zavržene hrane zmanjšala za najmanj 80 % glede na leto 2019.

Tekstil

STRATEŠKI CILJ: Zmanjševanje količin odpadnega tekstila in povečanje ponovne uporabe oblačil

Strateški cilj je mogoče doseči le, če smo vanj s svojimi dnevnimi izbirami in odločitvami vpeti vsi — prebivalci, gospodarstvo, nevladni sektor, izobraževalne in raziskovalne inštitucije ter vladne strukture.

OPERATIVNI CILJ MOL:

- Leta 2027 bomo v MOL ločeno zbrali najmanj 50 % odpadnega tekstila gospodinjstev.

Električna in elektronska oprema

STRATEŠKI CILJ: Povečevanje souporabe in ponovne uporabe električne in elektronske opreme (EEO)

Strateški cilj je mogoče doseči le, če smo vanj s svojimi dnevnimi izbirami in odločitvami vpeti vsi — prebivalci, gospodarstvo, nevladni sektor, izobraževalne in raziskovalne inštitucije ter vladne strukture.

OPERATIVNA CILJA MOL:

- Leta 2027 bomo v MOL letno zbrali najmanj 75 % teže električne in elektronske opreme, ki jo v enem letu kupi povprečno slovensko gospodinjstvo.
- Leta 2027 bo najmanj 50 % stacionarnih, prenosnih in tabličnih računalnikov ter zaslonov, stacionarnih in mobilnih telefonov, fotokopirnih in večfunkcijskih naprav ter gospodinjstev aparatov v veliki mestni družini, kupljenih po načelih obnove ali najema.

